

מאמר ב' • תקון המדות

Mussar · Hebrew with Nikud and a Literal Translation

ON THIS PAGE

This page teaches us a profound lesson about true avodah: a person of madreiga sees a flaw even in actions that merely *appear* to be a sin to others, even if halachically permissible. This is a true kiddush Hashem, as exemplified by Rebbe Yochanan and Dovid HaMelech, who immediately admitted 'chatasi' even for the slightest perceived blemish, unlike Avimelech who argued with Hashem Himself. The core difference between a tzaddik and a rasha lies in whether their 'truth' is born from 'taste' or 'taste' from 'truth'.

Nikud and the literal translation are a learning aid prepared by the editor (AI-assisted, pending review), not the sefer's own vowelization.

אָמַנְס בִּיאור הָעִנְיָן כִּי הָאָדָם הַמַּעֲלָה רוֹאֶה פָּגָם גַּם בְּזֶה לְבַד,

Indeed, the explanation of the matter is that the elevated person sees a blemish even in this alone,

שֵׁישׁ בְּמַעֲשָׂיו אֲשֶׁר יִטְעוּ בְּנֵי אָדָם לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא חֲטָא,

that there is in his deeds that which will mislead people to think that it is a sin,

וְנִחָשֵׁב זֶה גּוֹפָא אֲצִלּוֹ לַחֲטָא הַיּוֹצֵא מִגֶּדֶר חִלּוּל ה' וְהוּא מְכִיר שְׁבִשְׁלִימוֹת הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּאוֹפֶן אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה שׁוּם מְקוֹם לְטָעוֹת כִּי חֲטָא הוּא,

And this itself is considered by him a sin that goes beyond the category of a Chillul Hashem, and he recognizes that for a person's perfection, he must do everything in such a way that there will be no room to err, for it is a sin,

וְעַל מֶה שֶׁלֹּא עָשָׂה כֵּן עָנָה חֲטָאֲתִי לֵה'.

And concerning that which he did not do so, he answered, 'I have sinned to Hashem.'

וְכִמּוֹ שֶׁמַּצִּינוּ אֲצִל רַבִּי יוֹחָנָן שֶׁאָמַר כְּגוֹן אֲנִי אֵי מְסֻגִּינָא ד' אֲמוֹת בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא תְּפִילִין הוּא חִלּוּל הַשֵּׁם (יומָא פ"ו).

And just as we find with Rabbi Yochanan, who said, 'For example, if I walk four cubits without Torah and without tefillin, it is a desecration of Hashem's Name' (Yoma 86).

וְהִגַּם שֶׁהָיָה פְּטוּר מִן הַדִּין מִשּׁוּם שֶׁהָיָה חֵלֶשׁ בְּיוֹתֵר,

And even though he was exempt from the halacha because he was extremely weak,

עֵינֵי רַשִׁי"י שָׁם, בְּכָל זֹאת הוּא חִלּוּל הַשֵּׁם,

See Rashi there, nevertheless it is a desecration of Hashem's Name,

כִּינּוֹן שֶׁאַחֲרֵים לֹא יָדְעוּ חֲלִישׁוֹתָיו.

Since others would not know his weakness.

וְהָאָדָם הַמַּעֲלָה צָרִיךְ לְהִזָּהֵר אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה לְזוּלָתוֹ שׁוּם מְקוֹם לְטָעוֹת.

And the elevated person needs to be careful that there should not be for another any place to err.

הָרִי לָנוּ מִזֶּה כִּי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא מְבַרֵּר מִדּוֹתָיו גַּם עַל חֶסְרוֹן אֲשֶׁר אַף הַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת אֲשֶׁר אֵינוֹ חֶסְרוֹן בְּעֵצָם,

We see from this that a person who refines his character traits even regarding a deficiency that even the Torah says is not essentially a deficiency,

בְּכָל זֹאת יוֹדֶה מִיד כְּשִׁיגְלוֹ אָזְנוֹ לְמוֹסֵר וּכְמוֹ שֶׁהָיָה בְּדוֹד שֶׁאָמַר חֲטָאתִי,

Nevertheless, he will immediately admit when his ears are opened to mussar, just as it was with Dovid who said, "I have sinned."

וְלֹא עָמַד עַל מִדּוֹתָיו אֲפִלּוּ שְׁלֹפֵי מִדַּת הַתּוֹרָה הַצָּדֵק אִתּוֹ,

And he did not stand on his character traits, even though according to the measure of the Torah, justice was with him,

אֲלֹא הוֹדָה חֲטָאתִי עַל חֵלֶק דַּק מִן הַפְּעֻלָּה,

Rather, I confessed my sin for a subtle part of the action,

הַגַּם שֶׁכָּל הַפְּעֻלָּה הָיְתָה טוֹבָה,

Even though the entire action was good,

כִּינּוּ שֶׁחֵלֶק דַּק הָיָה חֲסֵר, עָנָה מִיד חֲטָאתִי לֵה',

Since a subtle part was missing, he immediately answered, 'I have sinned to Hashem.'

מֵה שֶׁלֹּא הָיָה עוֹשֶׂה כֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ מְבַרֵּר מִדּוֹתָיו,

which someone who does not clarify his character traits would not do.

גַּם אִם הָיָה כָּל חֵלְקֵי הַפְּעֻלָּה מְחֻסְרִים,

Even if all parts of the action were missing,

רַק אִם כָּבֵר עָשָׂה מַעֲשָׂהוּ יֹאמַר עַל הַכֹּל שֶׁהוּא טוֹב,

Only if he has already done his deed will he say about everything that it is good,

וְלֹא יוֹדֶה עַל חֶסְרוֹנוֹ כָּלוּם.

And he will not admit to his deficiency at all.

וּבְהִיפּוֹד מִמִּדַּת דָּוִד מְצִינוּ אֶצֶל אַבִּימֶלֶךְ כְּשֶׁלָּקַח אִשְׁתִּי אַבְרָהָם,

And in the opposite of Dovid's trait, we find by Avimelech when he took Avraham's wife,

וַיֹּאמֶר לוֹ ה' הִנֵּה מֵת עַל הָאִשָּׁה וְכו'.

And Hashem said to him, 'Behold, you are dying on account of the woman,' etc.

אמר לו אבימלך, הגוי גם צדיק תהרג.

Avimelech said to Him, 'Will You also slay a righteous nation?'

אמר לו ה' השב אשת האיש כי נביא הוא (בראשית כ').

Hashem said to him, 'Return the man's wife, for he is a prophet' (Bereishis 20).

ויש להבין דמה שאמר לו ה' הנך מת.

And there is to understand what Hashem said to him, 'Behold, you are dying.'

אין פירושו בגדר ענש על העבר אפלו אם ישיב את שרה שעל מה שלקח לבד הוא מכרח למות.

Its meaning is not in the category of a punishment for the past, even if he returns Sarah, that for what he took alone he is obligated to die,

כי לולא היתה בגדר ענש למה היה צריך להגיד לו,

For if it was not in the category of punishment, why would He need to tell him,

כיון שהוא מעות אשר כבר עשה,

Since it is a distortion that he has already done,

והוא מחיב ענש על הלקיחה,

And he is obligated to punishment for the taking,

מה יועיל ההתראה, אם חפץ ה' לענשו היה לו לתת העונש בלי התראה,

What good is the warning, if Hashem's will was to punish him, He should have given the punishment without a warning,

אלא על כרחך אשר לא היה מוחלט בגדר ענש אלא בתור התראה שעוד הבחירה בידיך,

Rather, perforce, that it was not absolute in the category of punishment, but rather as a warning that the choice is still in your hand,

אם תשיב אשת האיש אז תהי נקי מן המיתה,

If you return the man's wife, then you will be clear from death,

ואם לא תשיב, אזי תקבל ענש המיתה,

And if you do not respond, woe, you will receive the punishment of death,

וכיון שגלה ה' אשר רצונו שישב את האשה ואם לאו ימות,

And since Hashem revealed that His will is that he return the woman, and if not, he will die,

מעתה קשה מה אמר לו הגוי גם צדיק תהרג,

From now it is difficult: what did the non-Jew say to him, 'Even a tzaddik will you kill?'

מה היה חפץ בהטענה הזאת,

What was the desire in this claim,

הלא חיה לו הבחירה שלא למות אם ישיב את האשה?

Wasn't the choice alive for him not to die if he would return the woman?

ואם באמת לא ישוב את האשה,

And if in truth he will not return the woman,

אז הוא מחייב מיתה ואינו נקרא גוי צדיק,

Then he is obligated to death and is not called a righteous gentile,

אלא גוי רשע, מחמת שאינו משיב את האשה אשר הבורא צוה לו שישוב.

Rather, a wicked gentile, because he does not return the woman whom the Creator commanded him to return.

אלא על כרחך צריכין אנו לומר שבזה גופא היה חולק על מצות השם.

Rather, perforce we must say that in this very thing he was disagreeing with the command of Hashem.

שאף אם לא ישוב גם אז אינו מחייב מיתה,

that even if he does not repent, even then he is not obligated to die,

יען כי לא אמר אשתו היא,

Because he did not say, 'She is my wife,'

רק אמר אחותי היא, ומאין היה יכול לדעת האמת?

He only said, 'She is my sister,' and from where could he have known the truth?

וכיון שכן טען הגוי גם צדיק תהרג שגם אם לא ישוב אינו מחייב מיתה, ולא היה חפץ להשיב.

And since this was so, the gentile argued, 'Will You also slay the righteous? For even if he does not repent, he is not obligated to die,' and he did not wish to reply.

ועל זה השיב לו הבורא פעם שנית השב וכו' כי מות תמות (שם),

And regarding this, the Creator answered him a second time, 'Return, etc., for you shall surely die' (there),

לא יועיל לך כל טענותיך,

All your arguments will not help you,

אלא מכרח אתה להשיב ואם לאו תמות.

Rather, you are compelled to respond, and if not, you will die.

הרי לנו מזה אשר מי שאינו יכול לברר את מדותיו ולעמוד על האמת גם אם יברר לו השם שצריך להשיב,

We see from this that one who cannot clarify his character traits and stand upon the truth, even if Hashem clarifies for him that he must respond,

גם עם הקדוש ברוך הוא הוא חולק, ואינו רוצה להודות על האמת,

Even with the Holy One, blessed be He, he argues, and he does not want to admit the truth,

עד שצריך לו השם לאמר פעם שנית,

until Hashem needs to say to him a second time,

ובפעם הראשון לבד אין מניחים לו מדותיו להכיר שחטא וצריך להשיב.

And the first time alone, his middos do not allow him to recognize that he sinned and needs to repent.

וזהו מה שאמר לו אברהם,

And this is what Avraham said to him,

רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי (שם),

Only there is no fear of Elokim in this place, and they will kill me on account of my wife (there),

כיון שאין אתה מברר מדותיך על פי יראת השם,

Since you do not clarify your character traits according to the fear of Hashem,

הגם שמדינתך טוב יותר משל פרעה,

Even though your state is better than that of Pharaoh,

כי שם הם שטופי זמה, ואצלך מתנהג הדבר בסדר יפה,

For there they are steeped in immorality, but with you the matter is conducted in a beautiful order,

עכ"ז כיון שחסר לך ברור המדות והראי'

Nevertheless, since you lack the clarification of character traits and the vision,

כי כשבא אורח אצלך אין צריך להיות השאלה ראשונה על אשתו אלא על שאר דברים,

For when a guest comes to you, the first question need not be about his wife, but rather about other matters,

וכיון ששאלת מיד על אשתו,

And since you immediately asked about his wife,

נראה מזה אשר אין אתה נקי מן הדבר הזה,

It appears from this that you are not clean from this matter,

והייתי מכרח לאמר כי אחותי היא.

And I was compelled to say that she is my sister.

ולו הִיָּה אֶצְלָךְ בְּרוּר הַמִּדּוֹת עַל פִּי יִרְאֵת הַשֵּׁם, לֹא הִיָּתָה זֹאת שְׁאֵלָתְךָ הָרִאשׁוֹנָה אִם הִיא אִשְׁתּוֹ אִם לֹא,

And if you had with you a clarification of character traits according to the fear of Hashem, this would not have been your first question, whether she is his wife or not,

וְכִיּוֹן שֶׁחָסֵר לְךָ בְּרוּר הַמִּדּוֹת,

And since you lack the clarification of the middos,

אִם כֵּן אֵין שְׁעוֹר לְהִתְפַּסֵּד, כִּי יוּכַל הִיּוֹת אֲשֶׁר הַנִּגִּיעָה הַזֹּאת יִסְכֵּב לְךָ אֲשֶׁר תִּהְרַגְנִי עַל דְּבַר אִשְׁתִּי,

If so, there is no measure to the loss, for it can be that this touching will cause you to kill me on account of my wife,

וְאַתָּה לֹא תִרְגִּישׁ כָּלוּם מִנִּגִּיעָתְךָ כִּיּוֹן שֶׁחָסֵר לְךָ בְּרוּר הַמִּדּוֹת,

And you will not feel anything from your touch, since you lack the clarification of character traits,

וְלָכֵן הָיִיתִי מְכַרְח לֵאמֹר אַחֹתִי הִיא,

And therefore I was compelled to say, 'She is my sister,'

וְעַל זֶה לֹא עָנָה כָּלוּם, כִּי מִיָּד שֶׁאָמַר לוֹ הַדְּבַר הַזֶּה,

And to this he did not answer anything, for immediately when he said this thing to him,

שָׁתַק וְלֹא מָצָא מָה לַעֲנוֹת.

He was silent and did not find what to answer.

אָמְנָם יֵשׁ לַעֲמוּד עַל שָׂרֵשׁ הָעֲנָן שֶׁבּוֹ יִפְרֹד הָאָדָם הַמַּעֲלָה מֵהָאָדָם הַפָּחוּת,

Indeed, one must stand upon the root of the matter, through which the elevated person will be separated from the lesser person,

וּמַהוּ הַגּוֹרֵם הָעֲקָרִי שֶׁזֶה מוֹדָה עַל חֶסְרוֹנוֹ וְזֶה מְחַפֵּה עַל חֶסְרוֹנוֹ?

And what is the primary cause that this one admits his deficiency and that one covers up his deficiency?

כְּשֶׁנִּתְבּוֹנֵן בְּכָל עֲנִינֵי הָעוֹלָם וּבְעֲנִינֵי הַתּוֹרָה,

When we contemplate all matters of the world and matters of the Torah,

נִמְצָא כִּי כָל דְּבַר אֲשֶׁר יָבוֹא הָאָדָם לַעֲשׂוֹתוֹ,

It is found that any matter which a person comes to do,

לֹא יִתְחִיל לַעֲשׂוֹתוֹ כִּי אִם אַחֵר שְׁנֵי דְבָרִים:

He should not begin to do it until after two things:

טַעַם וְאַמֶּת.

Taste and truth.

טעם נקרא מה שהאדם מוצא הרגש טובה בו,

Taste is called that which a person finds a good feeling in it,

הרגש של חיים, הרגש של מעלות,

The feeling of life, the feeling of elevated spiritual levels,

אשר נעים לו וערב אליו הדבר מאד.

that the matter is very pleasant and sweet to him.

ואמת נקרא, כי הטעם לבד לא יספיק לזרזו לעשותו אלא יבקש כי יהיה הדבר אמת.

And it is called 'truth,' for reason alone will not suffice to rouse him to do it, rather he will seek that the matter be true.

כי מחיב הוא לעשות הדבר הזה גם מצד האמת,

For he is obligated to do this thing also from the side of truth,

ולא מצד הטעם בלבד.

And not only from the aspect of taste.

בדמיון מי אשר בחר להיות רופא, יגיד לנו פתרון הבחירה מפני שני דברים:

In the example of one who chose to be a doctor, the solution of the choice will tell us due to two things:

אחד מה שהוא מרגיש טעם בו,

One, that he feels taste in this,

מה שיכול על ידי המלאכה הזאת לפתור כל שאלות החיים שלו,

that which he can, through this avodah, resolve all the questions of his life,

כמו ממון וכבוד וכדומה.

Like money and honor and similar things.

ועוד יגיד לנו אשר עצם המלאכה באמת מחיב שימצא פאולה בעולם,

And furthermore, it will tell us that the very essence of the work truly necessitates that such things exist in the world,

כי זולתם ישאר החולה באין אונים ולא ידעו במה להושיע אותו.

For without them, the sick person will remain helpless, and they will not know with what to save him.

וכן כל איש ואיש, בפעולתו הוא מעיד לנו סבת בחירתם מפני הטעם והאמת.

And so too, each and every person, through his actions, testifies to us the reason for their choices, because of the taste and the truth.

גם מי שמחלל שבת בפרהסיא,

Even one who desecrates Shabbos publicly,

גם הוא יגיד לנו טעם ואמת.

He too will tell us reason and truth,

מה שיחשב אם לא יסגר חנותו בשבת ירויח יותר,

What he will think, 'If I do not close my store on Shabbos, I will earn more,'

זה הטעם שלו, ומה שיעשה את עצמו חכם בעיניו ויתחיל לשאול שאלת הרשע והוכוחים,

This is its reason, and what one who makes himself wise in his own eyes will do, and begin to ask the question of the wicked and arguments,

זה מה שנקרא אמת.

This is what is called truth.

כן נמצא אם יעשה אדם מצוה או להפך.

So too it is found if a person does a mitzvah or the opposite,

חס ושלום, אם יעשה אדם עברה,

Heaven forbid, if a person commits an aveirah,

שניהם יאמרו טעם ואמת, זה על מצוה שלו וזה על עבירה שלו.

Both of them will say reason and truth, this one concerning his mitzvah and this one concerning his aveirah.

אצל כלם נמצא כי יטען אשר ירגיש טעם ואמת בעבודתם.

With everyone it is found that he will claim that he feels taste and truth in their avodah.

אבל ישאר עתה השאלה במה היא עקר ההבדל בין צדיק לרשע, כיון שלשניהם יש טעם ואמת?

But the question will now remain: what is the main difference between a tzaddik and a rasha, since both of them have 'taste' and 'truth'?

הצדיק טוען אשר התורה יש לו טעם גדול,

The tzaddik argues that the Torah has a great taste,

כמו שאמר הכתוב הנחמדים מזהב ומתוקים מדבש" (תהלים י"ט).

As the verse says, 'More desirable than gold, and sweeter than honey' (Tehillim 19).

באורו, שיש בזהב מעלה עם חסרון, וכן יש בדבש מעלה עם חסרון.

Its explanation is that in gold there is a virtue with a deficiency, and similarly in honey there is a virtue with a deficiency.

חסרון אם יאכל הרבה יוקיא אחר כך, אבל המעלה שהיא דבר מתוק לאכילה.

The deficiency is that if one eats much, he will vomit afterwards, but the advantage is that it is a sweet thing to eat.

ואצל זהב המעלה, כי אף אם יהיה לו הרבה לא יקוץ בהם,

And regarding the gold of virtue, that even if one has much of it, he will not become disgusted with it,

אבל החסרון שאין ההנאה בעצם הממון,

But the deficiency is that the pleasure is not in the money itself,

כי זה רק אמצעי לקנות על ידו,

For this is only a means to acquire through it,

ואם יהיה במדבר עם ממון רב יהיה כמו בלא ממון.

And if he will be in the wilderness with much money, it will be as if he has no money.

אבל התורה יש לה שתי המעלות:

But the Torah has these two advantages:

אחד, מה שאין זה אמצעי אלא שעצמה ומהותה היא ההנאה,

One, that it is not a means, but rather its very essence and being is the pleasure itself,

אשר תערב אצל האדם המקיים אותה,

which will be sweet to the person who fulfills it,

כשיתאוה תהי' תערב לנפש,

When he will desire, it will be sweet to the soul,

ועוד אפלו אם יאכל הרבה לא יקיאנה,

And furthermore, even if he eats much, he will not vomit it up,

כי אדרבה כל מה שישמר את התורה יותר תהיה חביבה עליו ביותר,

For on the contrary, the more one observes the Torah, the more beloved it will be to him.

ונמצא כי טעמה גדולה מאד,

And it is found that its taste is very great,

וגם אמת, שרק התורה היא האמת היחידה אשר בה בחר הבורא.

And it is also true, that only the Torah is the sole truth that the Creator chose.

והרשע גם הוא אמר הטענות האלו כי בדרכו שלו ישיג את הטעם הגדול, וגם האמת אתו בחשבון.

And the wicked person, he too said these arguments, that through his own path he will achieve the great taste, and also the truth is with him in his reckoning.

ואם כן איך נברר את הדבר הזה?

And if so, how shall we clarify this matter?

אולם יש הבדל גדול בזה.

However, there is a great difference in this.

כי העקר תלוי מה הוא קדם ומה הוא מאחר.

For the main thing depends on what is first and what is last.

אם הטעם נולד מהאמת או שהאמת נולד מן הטעם.

If the reason is born from the truth, or if the truth is born from the reason.

כי לפעמים יקרה אשר האמת נותן את הטעם,

For sometimes it happens that the truth gives the taste,

וקודם שלקח את האמת לא נתן לו את הטעם,

And before he took the truth, He did not give him the taste,

אלא בא אצל האמת לכתחלה בלי טעם,

Rather, he comes to the truth from the outset, without reason,

והוא לקח את האמת מצד שהוא אמת.

And he took the truth from the aspect that it is truth.

והגם שמתחלה לא היה לו טעם ומתיקות בזה, בכל זאת לא הביט על זה כלום.

And even though at first he had no taste or sweetness in this, nevertheless he paid no attention to this at all.

ואחר שפחר ושיקד על האמת הרגיש הטעם שלו,

And after he chose and toiled for the truth, he felt its taste,

כי יש לאמת טעם גדול, אלא שהטעם הזה לא ירגיש קדם שידבק באמת.

For truth has a great taste, but this taste one will not feel before he cleaves to truth,

ויכול האדם לטעות אשר האמת לא טוב קדם שידבק בו.

And a person can err, [thinking] that the truth is not good, before he cleaves to it.

אבל האדם שאומר אף על פי כן ולוקח את האמת,

But the person who says 'nevertheless' and takes the truth,

הוא מרגיש טעם גדול עד שיבטלו אצלו כל הטעמים שבעולם,

He feels such a great taste until all the tastes in the world become nullified for him,

מפני הטעם שמצא באמת, ומי ברא לו הטעם הזה.

Because of the taste he found in truth, and who created this taste for him?

אָמַנָם הוּא גָנוּז בְּאֵמֶת לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב טַעְמוֹ וְרָאוּ כִּי טוֹב ה' (תְּהִלִּים ל"ד).

Indeed, it is hidden only in truth, as it is written, "Taste and see that Hashem is good" (Tehillim 34).

וַיֵּשׁ לְפַעֲמִים אֲשֶׁר הַטַּעַם מִמְּצִיא לוֹ הָאֵמֶת,

And there are times when the reason finds the truth for him,

כִּי בָּא קֹדֶם אֶל הַטַּעַם, עֵינָיו רָאָה אֶת הַטַּעַם וַיַּחֲמוּד לְבוֹ וְלִוְקַח אֶת הַטַּעַם לְעַצְמוֹ,

For he first came to the taste, his eye saw the taste and his heart desired it, and he takes the taste for himself,

וְהַטַּעַם הָיָה בְּדָה לוֹ כִּי גַם הָאֵמֶת אִתּוֹ וְהוּא אֵינוֹ בּוֹחֵר בַּטַּעַם מִפְּנֵי הָאֵמֶת,

And this reason he invented for himself, that the truth is also with him, and he does not choose the reason because of the truth,

אֲלָא בּוֹחֵר בְּאֵמֶת מִפְּנֵי הַטַּעַם.

Rather, he chooses the truth because of the reason.

לִכֵּן אָנוּ מוֹצְאִים שָׁעַל קֶרַח כְּכָר הָעִירוּ חֲז"ל:

Therefore, we find that regarding Korach, Chazal already commented:

קֶרַח שֶׁפָּקַח הָיָה, מַה רָאָה לְשִׁטּוֹת זֶה?

Korach, who was sharp, what did he see in this foolishness?

וְאָמְרוּ עֵינָיו הִטְעֵנוּ, רָאָה שֶׁלְשָׁלַת גְּדוּלָּה יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ שְׁמוּאֵל שֶׁשָּׁקוּל כְּנֹגֵד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכו'.

And they said, 'His eye misled him; he saw a great chain coming forth from him, Shmuel, who is equivalent to Moshe and Aharon, etc.'

וְחָשַׁב שֶׁבִשְׂבִּיל זֶה הוּא רָאוּי לְגְדוּלָּה.

And he thought that because of this he was worthy of greatness.

וְלִכְאוּרָה הִקְשִׁיָּא עוֹד יוֹתֵר גְּדוּלָּה,

And seemingly the difficulty is even greater,

כֵּינֵן שֶׁהָיָה כָּל כֹּהֵן גְּדוּל עַד שֶׁהָיָה לוֹ גַּם בֵּן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁרָאָה מַה שֶׁעָתִיד לְצֵאת מִמֶּנָּה,

Since he was so great, to the extent that he also had ruach hakodesh, that he saw what was destined to come out from her,

אֲדִרְבָּה, מַה רָאָה לְשִׁטּוֹת כְּזֶה?

On the contrary, what did he see in such foolishness?

אֲלָא הוּא הִדְבֵּר שְׁאֻמְרָנוּ, כִּי יֵשׁ טַעַם שֶׁנוֹלָד מִהָאֵמֶת וַיֵּשׁ אֲשֶׁר הָאֵמֶת נוֹלָד מִהַטַּעַם.

Rather, this is the matter that we said, that there is a reason that is born from the truth, and there is that which the truth is born from the reason.

אָצֵל קֶרַח כֶּן הָיָה:

With Korach, so it was:

קודם הרגיש הטעם של השָׁרָרָה,

First he felt the taste of dominion,

כִּמוֹ שֶׁמִּפְּרָשׁ בַּתּוֹרָה אֲשֶׁר עָקַר תְּבִיעֵתוֹ הָיָה מְדוּעַ תִּתְנַשָּׂאוּ עַל קָהָל ה',

As is explained in the Torah, that his main claim was, 'Why do you raise yourselves above the congregation of Hashem?'

אִם כֵּן הָיָה לוֹ טַעַם בְּהִתְנַשָּׂאוֹת,

If so, he would have had a reason for haughtiness,

וְהַטַּעַם הָזֶה יָצַר לוֹ הָאֱמֶת שֶׁיַּעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר רַק הוּא רָאוּי,

And this reason created for him the truth that he should make a reckoning for which only he is worthy,

כִּינּוֹן שֶׁהוּא מְיוֹחָס כָּל כֶּן עַד שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ שְׂמוּאֵל הַנָּבִיא,

Since he was so distinguished, until Shmuel HaNavi came forth from him,

וְלֹאִלָּא שֶׁהָיָה הַטַּעַם קִדְּם, לֹא הָיָה מוֹלִיד הָאֱמֶת הַטַּעַם הַזֶּה,

And were it not that the reason came first, the truth would not have given birth to this reason,

כִּי אֲדַרְבָּה, יַעַן שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ שְׂמוּאֵל הַנָּבִיא לֹא צָרִיךְ עֲתָה לְשָׁרָרָה,

For on the contrary, since Shmuel HaNavi came forth from him, he does not now need dominion,

כִּי יִהְיֶה לוֹ לְעֵתִיד שָׁרָרָה.

For he will have in the future dominion.

וְעוֹד כִּינּוֹן שְׁתֵּהוּת הַקִּדְשָׁה מְבַטֶּלֶת כָּל עֲגִיז הַשָּׁרָרָה שֶׁהוּא רַק הֶבֶל וְשׂוֹא נִתְעָה,

And furthermore, since the desire for holiness nullifies the entire matter of dominion, which is only vanity and a deluded emptiness,

הָיָה צָרִיךְ לְבָרַח מִן הַכְּבוֹד וְלֹא רוֹדֵף,

He needed to flee from honor and not pursue it,

אֲלֵא כִּינּוֹן שֶׁהִרְגִּישׁ הַטַּעַם שֶׁל הַכְּבוֹד,

Rather, once he felt the taste of honor,

הַטַּעַם הַזֶּה נָתַן לוֹ הָאֱמֶת לִהְיוֹת לוֹ לְעֹזֶר,

This reason, the truth gave to him to be for him a help,

וְלִכְן בָּא לוֹ הַשְּׁטוּת.

And therefore, foolishness comes to him.

WHAT TO TAKE FROM IT

Let's strive to be like Dovid HaMelech, always ready to admit our shortcomings, even subtle ones, and not argue with Hashem's truth. We must train ourselves to seek the emes first, even when it doesn't immediately 'taste' good, knowing that true sweetness will follow. Let's be careful not to let our personal desires and 'tastes' dictate what we perceive as 'truth', as this can lead to great folly, as we see with Korach.